

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

71. ÅRGANG

---

19. SEPTEMBER 1959

A V I N N H O L D E T :
SALAZAR OG KIRKEN - HVORFOR EN KRISTEN KIRKE -
DINE SYNDER ER DEG FORLATT - BLIKK PÅ TIDEN - GEOR-
GES BERNANOS OG HANS NORSKE FORTOLKER - EIVIND
BERGGRAV - KATOLSK FORUMS HØSTPROGRAM 1959 -
RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT

NR
18

NESTE NUMMER UTKOMMER 3. OKTOBER 1959

Alle Italia-reisende

må lese:

PETER SCHINDLER:

Dager i Mellom-Italia

Nettopp utkommet på norsk med en mengde skjønnne illustrasjoner fra Assisi, Firenze, Lucca, Perugia, Pienza, Pisa, Orvieto, San Gimignano, Siena m. fl. — og dertil 175 tekstsider hvor Peter Schindler koker av begeistring...

Kjøp boken solid innbundet, kr. 30.— i

Katolsk Bok- og Bladsentral

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 37 43

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josaphs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hønefoss
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Lillestrøm
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Tromsø
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Trondheim
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikæls Kirke	} fest
St. Mikæls Prestegård	
St. Theresia kirke	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

Sivilingeniør
EINAR SUTTER

vår inderlig kjære, gikk stille bort
27. august.

Thordis Sutter, Olga Sutter.
Bjerg, Liv, Turid.

Blomster ønskes ikke.
Be for ham.

BØNNENS APOSTOLAT:

SEPTEMBER: Apostolisk sinnelag i de kristne familier. — Lesning av raseproblemet i Sør-Afrika.

KAN DE HJELPE?

Ungt ektepar som venter baby, søker leilighet i Oslo eller Bergen.
Eksp. anviser.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv 5, Oslo.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 11, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Franciskushjelpens lege, dr. Margrethe Wehn, treffes etter avtale i telefon 56 60 78 onsdag kl. 18-19.

Har denne annonse noen verdi? De avgjør det ved å benytte oss som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 20. SEPTEMBER, 18. s. etter Pinse: Ep. I. Kor. 1, 4—8. Ev. Matt. 9, 1—8. Mandag: Matteus, apost. og evang. Tirsdag: Thomas fra Villanova, bisk., bekj. Onsdag: Linus, pave, mart. Torsdag: Vår Frue av Mercede. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 27. SEPTEMBER, 19. s. etter Pinse: Ep. Efes. 4, 23—28. Ev. Matt. 2, 1—14. Mandag: Wenceslaus, hertug, mart. Tirsdag: Erkeengelen Mikael. Onsdag: Hieronymus, bekj. kirkelærer. Torsdag: Ferialdag. Fredag: De hellige vernehelgener. Lørdag: Teresia fra Lisieux, jomfru, verhelgen for misjonene.

SØNDAG 4. OKTOBER, 20. s. etter Pinse: Ep. Efes. 5, 15—21. Ev. Joh. 4, 46—53.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680686	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikæls kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikæls kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

SALAZAR OG KIRKEN

Betydningsfulle forandringer i forholdet

Kirke—Stat i Portugal

Av FRANCIS E. McMAHON

Den årgamle spenningen mellom Kirke og Stat i Portugal har ikke avtatt. To ting i den senere tid viser at statsminister Salazar fremdeles ruger over en kontrovers som brøt ut i fjor. For det første har den forsinkede mottagelse av den nylig utnevnte pavelige sendemann høylykt forbausset portugiserne. Vatikanets nuntius ankom til Portugal på slutten av vinteren i år, men først i juni ble han formelt mottatt.

Den andre bemerkelsesverdige begivenhet er at en katolsk prest, pastor Perestrelo de Vasconcelos ved en kirke i nærheten av Lisboa, ble arrestert i mars måned angivelig fordi han konspirerte mot regjeringen. Sammen med flere andre arresterte ble pastor Perestrelo beskyldt for å ha oppmuntret en kommunist-inspirert gruppe til å myrde ledende personer av regimet. At han ble mistenkt for noe slikt vitner om voksende hysteri hos en regjering som ikke er helt sikker på seg selv.

Det er et år siden at biskopen av Oporto, Antonio Ferreira Gomes, skrev sitt nå berømte personlige brev til Salazar, hvor han fremkom med sine innvendinger mot forholdene i Portugal. Brevet ble kjent i Portugal noen få uker etterpå. Innholdet i sin helhet er en av de kraftigste anklager mot et diktaturregime som noen gang er skrevet av en katolsk prelat. Antagelig fordi det var ment som et personlig brev, uttalte biskop Gomes seg med den største åpenhjertighet.

Biskopen forklarte Salazar at Kirkens gode navn tok skade av forbindelsen med et regime som hadde forårsaket kraftig opposisjon. «Den store og tragiske virkelighet er at Kirken i Portugal allerede mister tilliten fra sine beste sønner.» Kirkens sak «går tapt i folkets, arbeidernes og ungdommens sjel». Han fremhevet at katolske ungdomsledere hadde sluttet i sine stillinger på grunn av taler av prester som var pro-Salazar, og at katolikker hadde forlatt kirkene når prestene begynte å tale om valget.

Han forkastet den forestilling at sannhetens og rettferdighetens sak skulle være identisk med regimets. For å demonstrere dette underkastet han en tale som statsministeren nylig hadde holdt, en grundig undersøkelse.

Salazar hadde sagt at «hos oss er det en forbrytelse å streike». Det er ikke en forbrytelse etter katolsk lære, svarte biskopen. Likeledes forkastet han Salazars synspunkt at Staten skulle ha myndighet til å avgjøre alle tvister mellom arbeidsledelse og arbeidere.

Biskopen fant at regimet ikke møtte kravene fra spenningen på de sosiale og politiske områder på en tilfredsstillende måte. Sosial fred, sa han, er avhengig av to faktorer: en rettferdig fordeling av arbeidets frukter, og alles delaktighet i ledelsen av de felles saker. Intet av dette blir realisert i Portugal, og det skyldes sviktende kjennskap til grunnleggende prinsipper: «Jeg har alltid vist Deres Eksellessens ord den største oppmerksomhet, men de har ikke vært tilfredsstillende hverken på det politisk-filosofiske eller det sosiologiske område.»

Det vil ikke bli sunne sosiale forhold, fortsatte han, ved at arbeidsgivere inntar en faderlig beskyttende holdning, mens arbeiderne ikke har muligheter for å bli hørt. «Arbeiderne kan ikke oppdras av arbeidsgiverne. De ønsker ikke slik belæring, og vi må medgi de har rett, det samme hvilken sosial innstilling arbeidsgiverne måtte ha. Heller ikke Staten kan påta seg rollen som lærer. Er Staten da virkelig et slags undervisningssamfunn? Det ser ut som om denne feilaktige forestilling blir foreldret over hele den ikke-totalitære verden, med velgjørende gode resultater på alle områder, særlig arbeidernes.»

Biskopen anerkjente statsministerens finansielle evner, men han advarte mot å gjøre økonomisk stabilitet til et mål i seg selv, og han fordømte den korporative stat slik den var realisert i Portugal. «Portugisisk korporativisme var (og er) i virkeligheten et middel til å berøve arbeiderne deres naturlige rett til å danne sammenslutninger.» Likevel er det dette system «man søker å knytte Kirken til».

Videre påtalte biskopen mangelen på politisk frihet i landet. Statens politi synes å ville redusere landets politiske liv til administrasjonen. Av det kan vi bare slutte at det enkelte menneske ikke behøver å tenke eller realisere seg selv politisk. Den portugisiske borger trenger ikke en politisk dimensjon. Men dette er et synspunkt som Kirken ikke kan pålegge noen. «Det veldige, historiske og avgjørende problem er dette: kan eller kan ikke katolikken ha en politisk dimensjon? Dette er den portugisiske kirkes problem her og nå, slik det er nasjonens store og tilsynelatende eneste problem.»

Som avslutning på sitt brev spurte biskopen Salazar om Staten ville motsette seg at katolikken utarbeider et undervisningsprogram som omfatter den kristne sosiale orden, og om katolikker kunne begynne å være politisk aktive for å få virkeliggjort programmet. Han ønsket ingen spesielle gunstbevisninger for katolikken, men han anmodet «med all mulig fasthet om den respekt, frihet og ikke-diskriminering som enhver ærlig borger i ethvert sivilisert samfunn har krav på».

Dette var den første alvorlige revne mellom Kirke og Stat siden Salazar kom til makten. Portugal er ikke offisielt en katolsk stat (altså forskjellig fra Spania), men de facto-forbindelsene mellom presteskaper og regjeringen har vært vennskapelige. Noen av prestene har ivrig støttet det nåværende system, enten på grunn av instinktiv forkjærlighet for autoritære regimer, eller fordi forfølgelser fra tiden før Salazar står levende for dem. Resultatet var uunn-gåelig: en stadig voksende antiklerikalisme, fulgt av mangelfullhet fra Kirkens side. Biskopen forsøkte å gjøre det klart at de kristne ikke sto overfor alternativen salazarisme eller kommunisme. Der var også en tredje utvei: en kristen demokratisk samfunnsorden. Salazar hadde alltid forkastet denne tredje utvei.

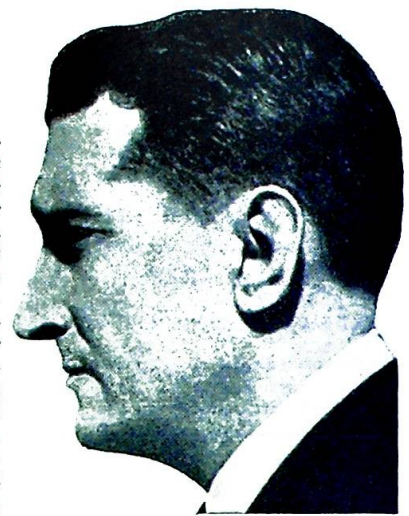
Han har fortsatt med å forkaste den. Etter at innholdet av biskopens brev ble kjent blant folk (fremdeles vet man ikke på hvilken måte), offentliggjorde regimet et lengere svar. Og i begynnelsen av desember 1958, kom statsministeren personlig med sin berømte advarsel til katolikker som kritiserte regimet. «Det ville være pinlig for meg,» sa han, «å bli nødt til å legge bånd på Kirkens menn på vegne av en makt som er like lovlig i sin egen virkekrets.» Det var tydelig at han kom med angrep på biskop Ferreira Gomes.

Patriarken av Lisboa, kardinal Gonçalves Cerejeira, blandet seg i striden like etterpå. I en kringkastingstale erklærte han at mens religionen ganske riktig er én ting og politikk en annen, er det også sant at «det endelige grunnlag for den menneskelige aktivitet blir avledet fra den åndelige orden. I denne forstand er det tillatt å si at det er den åndelige orden som dømmer den timelige og ikke omvendt». Uten å nevne noe spesifikt understøttet han således biskopen.

I januar i år sendte de portugisiske biskoper — også biskop Gomes — ut et hyrdebrev. Skjønt det hadde en fredsommelig og endog forsonende karakter, understreket det igjen geistlighetens rett til å si fra om timelige saker når disse støter mot den moralske orden. «Hierarkiet ville forråde sin guddommelige myndighet hvis det holdt opp med å forkynne på en klok, men bestemt måte, den katolske lære med dens krav vedrørende familielivet, det individuelle, sosiale, politiske og kulturelle liv.» Kirkens omsorg for de dårlig stilte ble fremhevet. Det ble klart skjelnet mellom hva som heter Katolsk Aksjon og hva som er politisk virksomhet. Katolikker som handler på egen hånd var «personlig fri til å avvike fra enhver politisk ideologi».

På ett vesentlig punkt gikk ikke hyrdebrevet så langt som biskop Gomes. Den sistnevnte hadde klart og tydelig klandret det teoretiske grunnlag for Salazar's system. Fellesbrevet fastslo imidlertid at Kirkens sosiale program «ikke nødvendigvis sikter til feil fra Staten». En del portugisere tror at hyrdebrevet representerte et kompromiss mellom motsatte synspunkter blant hierarkiet. Det er meget mulig. Ikke desto mindre har man passert et vendepunkt. Heretter vil det portugisiske hierarki i langt høyere grad enn før befatte seg med spørsmål som har en sosial eller politisk karakter. Stilltiende godkjennelse av Salazars politikk hører fortiden til.

Antonio de Oliveira SALAZAR har siden 1932 sittet som Portugals statsminister, og står for et diktatorisk styre som i fredelig og tolerant form vil tjene Portugals velferd. Han har utvilsomt innlagt seg uvurderlige fortjenester for sitt land, men mange synes at tiden nå er inne for en omlegning til et mer demokratisk styre. — Det er dette vår artikkelforfatter forsøker å legge frem uten brodd.

Kirken i Portugal holder på å skifte over fra å forsvare gamle og konservative formler til åpent å støtte en demokratisk statsform med kristent preg. Prosessen vil foregå gradvis, men utgangen synes opplagt. Det som nå skjer i Portugal kan sidestilles med det som foregår i hele den spansktalende verden: Katolikker gir slipp på sine fordommer mot demokratiet, som de ofte har forvekslet med den skadelige jakobinisme — og det av godt funderte historiske grunner. I Argentina, Columbia, Cuba, Nicaragua og andre latinamerikanske land, har det skjedd en forandring eller den holder på å skje. Noen vil argumentere med at omleggingen er kommet sent — meget sent. Det kan så være. Men nå går «den spanske verden» inn i en ny fase av sin historie. Det foregår noe av største betydning for fremtiden.

Hvorfor en kristen skole?

Av pastor Joseph Gelin, geistlig rådgiver for studentene ved det katolske fakultet i Lyon.

Skal man nå frem til positive resultater i skole-spørsmålet, må man forsøke å lage en dialog av debatten og samtale på et helt saklig grunnlag.

Katolikkene er enige i dette, likeså mange i den ikke-kristne leir som er forståelsesfullt innstilt til den kristne skole fordi de forsvare sine egne prinsipper. De erkjenner nemlig at de konfesjonelle skoler yter samfunnet store tjenester. Og katolikkene innrømmer på sin side rimeligheten i en «nøytral» (ikke-konfesjonell) skole, og statens plikt til å gjøre denne skole tilgjengelig for dem som ønsker den. De protesterer bare når staten gir støtte *utelukkende* til de nøytrale skoler. De mener — og mange med dem — at staten bør godkjenne og støtte de skoler som søkes av de forskjellige religiøse samfunn, og at det er en fare ved at staten får monopol på undervisningen. Det lar seg ikke høre i et demokratisk samfunn at foreldrenes uttrykkelige ønsker ikke blir hørt!

Hvorfor er Kirken så stivsinnet når det gjelder nye skoler, og hvorfor forsvarer den privatskolene så hårdnakket så snart de blir angrepet? Er det fordi den gjennom skolene får et virksomt og sikkert middel til å holde fast på ungdommen? Fordi den derved håper å kunne bevare barna fra «det onde»? Jeg synes jeg hører slike svar. Og sant nok gir man her og der etter for slike elementære fristelser. Men den kristne skole må, i likhet med det kristne menneske, stadig reformeres og fornyes. Det det gjelder nå er påtrengende viktig: Å overbringe de som er blitt døpt, budskapet om *frelsen*. «Der er bare én holdbar oppfatning av verden: den *kristne*,» sa nylig den kjente rektor i Lille, mgr. Glorieux, i en tale til studentene. «Denne oppfatning er det bare Kirken som kan gi, for bare den forsvarer den åpenbarte sannhet. Den egentlige grunn til dens krav på undervisningens område er å finne der og ingen andre steder.»

Sannheten er Kristus.

Enhver meddelelse av sannheten, ethvert skritt henimot den, får i den kristnes øyne en religiøs dimensjon og et personlig preg, det er som et møte med noen. I de kristnes øyne behøver ikke intelligensens fremstøt å «kompletteres» med religionens; de religiøse muligheter er alt til stede i fullt monn, det gjelder bare å utvikle dem innenfra. Det er altså *hele* undervisningen som bør være «katolsk» (dvs. åpen overfor både Gud og mennesket). Under Åndens ledelse fortsetter enhver søken etter sannheten menneskevordelsens realitet. Herren åpenbarte seg for oss «i tidens fylde», gjennom et sprog formet av den sivilisasjon som han sto frem i. Han har satt evighetens stempel på dette sprog. Og Kirken, Kristi brud, også den plantet inn blant menneskene og deres sivilisasjon, har som oppgave å ta opp igjen dette sprog i århundrenes løp, å la det bli hørt i historien, fortolke det med Kristi egen autoritet: Kirkens innsettelse fortsetter Kristi menneskevordelse, Kirkens læremyndighet fortsetter Kristi læremyndighet, og den kristne skole er, ifølge pave Pius XI, den normale fortsettelse av læremyndigheten.

Overalt i Kirkens liv finner man dette både—og: den betraktende og kjærlighetsfylte tilknytning til Guds menneskevordne Ord, og trangen til å gi videre det man har mottatt av ham.

De kristne skoler danner intet unntak fra denne regel. Også de imøtekommer, eller bør imøtekomme, et dobbelt påbud.

Å kontemplere.

Vi skal her nøye oss med to bemerkninger. Først: Å kontemplere sannheten er ikke det samme som å benytte seg av den. Hvordan skal det kunne skapes en uegennyttig og ærefryktig begeistring for sannheten i disse skolene, hvordan oppnås at skolegangen blir avholdt og populær blant de unge for dens egen skyld og ikke for de fordeler den gir, hvordan oppvekkes evnen til å undres, henrykkes av undervisningen? Det står naturligvis først og fremst til lærerne. Men det er klart at det kreves et *bestemt åndelig klima* for at sannheten når som helst skal kunne føres tilbake til *Kristus*, og at elevene ikke bare skal lære å føre den tilbake til *seg selv*.

Dernest: Det er bare i Kirken at Guds ord trenger gjennom. Det vil ikke si at de kristne sam-

funn som våre skoler utgjør bør utelukke ikke-kristne eller kristne med en svak tro, men at en klasse, en skole bør være gjennomtrengt av de fundamentale kristne begreper, nestekjærlighet, respekt for alle andre mennesker, f. eks. Det blir ingen kristendomsundervisning dersom sannheten ikke tas imot av en samlende enhet som er kristen eller forsøker å bli det. Elevene må være aktive i skolen.

Om å gi videre.

Det er klart at skolens mål er å overbringe sannheten. Men sannheten må fremstilles for barna på en ukunstlet måte, nær knyttet til Kristus, slik at den blir levende og vekker gehør. Da blir den også forplantende, og klassen eller skolen blir virksomme og glade små samfunn som det utgår «apostler» fra.

Likevel må det her understrekes at den apostoliske betydning ved skolene ikke bare må måles etter de individene den utdanner og former. *Ved selve sin eksistens* — utbredt over hele jorden — og i den grad de følger det angitte ideal, er de kristne skoler en appell. De kunn gjør for verden de kristnes egen oppfatning av *Sannheten*. Til de kristne som iblant kan tvile på *effektiviteten* eller *nytt* av den eller den skole, er det å si at vedkommende skole er en del av et hele, og den *betydning* den har står høyere enn effektiviteten!

For øvrig skal jeg såvissst ikke kritisere dem som krever at de kristne skolene skal være teknisk fullkomne. Jeg beundrer uforbeholdent alle de bestyrere og lærere som viser en sann heroisme i det daglige strev ved å gjøre den katolske undervisningen så perfekt som mulig. Jeg spør bare meg selv om det som gjør mest inntrykk på elevene ikke er denne heroisme og først og fremst den troen som bærer det hele? Ja, hva er egentlig denne troen som så mange lærere og foreldre vitner om, hva eller hvem viser den tilbake til? Den er en bevegelse som er utgått fra Gud og har Gud som mål. Det er ikke nok å si om den kristne skole at den er der for barnets skyld. Den står også i Guds tjeneste. Den er avhengig av Kirken og gir et ekko av Kirkens kultus.

Kirken forteller mennesket hvem det er.

Antropologien (menneskelæren) er en fullstendig-gjørende del av teologien. Det er nok å kaste et blikk på innholdsfortegnelsen til St. Thomas av Aquinos

MANGE
SPØR
VI
SVARER

Gir saklig opplysning om den katolske kirkes tro og moral. Der-
som De ønsker katolsk kristen-
doms svar på Deres personlige
spørsmål, står Katolsk Informa-
sjon til tjeneste med sitt brev-
kurs. Kurset består av 10 brev
som sendes Dem med 14 dagers
mellomrum. Eventuell korrespon-
dansen vil bli behandlet fortrolig
og besvart av kurssets geistlige
ledere. - Skriftlig henvendelse til:

KATOLSK INFORMASJON
Akersveien 5 Oslo

Dine synder er deg forlatt

Av pater Finn D. Thorn.

Det som Kristus gjorde med den lamme mann i Kapernaum fortsetter han å gjøre i sin Kirke. Der er et onde som er verre enn legemets sykdom: sjelens lammelse. «Sønn, dine synder er deg forlatt.» I Kirken lyder disse Jesu ord ikke bare en gang men like ofte som der kommer oppriktig angrende kristne til ham. Syndenes forlatelse er blitt en institusjon i Jesu Kristi Kirke. Et sakrament.

Nu vet vi at forholdet til dette Sakrament har skiftet en del i historiens løp. Det er således meget som taler for at selv en kirkelærer som Sankt Augustin aldri mottok dette sakrament. Kirken hadde ikke ennu innført budet om minst et årlig skriftemål for alle troende. Den gang ble botens sakrament brukt bare i de tilfeller da man ved store offentlige synder hadde brutt med det kristne fellesskap.

Sannsynligvis under innflytelsen av munkevesenet gikk man i Kirken mer og mer over til en hyppigere bruk av Sakramentet. I middelalderen var den allerede blitt en månedlig, en ukentlig, ja til og med en daglig mulighet. Om Sankt Dominikus for eksempel

---

«Summa Theologica» for å bli overbevist om det. Menneskene har behov for opplysning om seg selv. Det er endog et meget påtrengende og følbart behov. De kristne skoler skal ikke bare sørge for kunnskaper, de skal også verne elevene mot den angst som følger med den modne alder. De skal kunne fortelle sine elever hva og hvem de er. Og det er Kirken som vet hva som bor i mennesket, etter det den har lært av sin Herre. Den vet hvilken verdiskala det er nødvendig å bygge opp dersom menneskenaturen skal beholde likevekten — den kjenner det som er av det gamle og det som er av det nye menneske.

Den alene kan fremstille både for barnet og den voksne det bilde som mennesket har laget av seg selv ned gjennom tidene. Arven fra de eldste sivilisasjoner, de bestående sivilisasjoners frembringelser, hele dette veldige begrep utgjør utkastet til et menneskebegrep med dets forhåpninger, nederlag, dyrekjøpte erfaringer og avsporinger. For å forstå dette menneske må man finne det rette perspektiv, den riktige belysning.

Den erfaring som Kirken har om menneskene kan bare sammenlignes med det håp den gir dem. Med respekt for den frihet de alt har tilegnet seg, bør de, mener Kirken, ledes hen imot en fullstendig frihet, den frihet som Kristus har gitt oss pant på.

Kirken mener at menneskenes sjel, hvor likheten med Gud er markert, «må frelses». De kristne skoler bør være, bør stadig mer bli, ved å fornye seg selv, et verktøy i Frelsens tjeneste. Og i verdens øyne bør de være som en kunngjøring om at denne Frelse er kommet.

Til dette kreves at de kristne menigheter og samfunn støtter dem ikke bare pekuniært, men med kjærlighet og bønn. For de er en funksjon av Kirken.

Vi er overbevist om at de kristne skoler ikke bare hører inn under en undervisningsstraktat, men under Kirken selv.

Joseph Gélin.

leser vi at han skriftet meget ofte. Dog synes hans liv å ha vært fritt for enhver alvorlig synd — i likhet med Augustins liv etter hans konversjon.

Både Augustin og Dominikus var botsøvere, men for den første og hans samtid inngikk ikke Botens Sakrament som et naturlig ledd i hans botsøvelser. Sankt Dominikus og hans samtid derimot knyttet sine botsøvelser til Botens Sakrament. Og det er denne middelalderens praksis som Kirken har sanksjonert ved å gi budet om at vi skal skrifte minst en gang om året, hva enten vi har dødssynder å skrifte eller ikke.

Forskjellen mellom Augustin og en senere tids helgener og kristne på dette punkt er altså bare en forskjell i praksis, ikke en forskjell i innstillingen til selve boten. I synet på botens nødvendighet i den kristnes liv var der ingen forskjell mellom dem. Likeså lite som at Kirken selv har forandret syn på selve boten. Det er i den praktiske holdning til Botens Sakrament at Kirken idag følger andre regler enn på Augustins tid. Dens lære er den samme: Botens Sakrament er innstiftet til forlatelse av dødsyndene. Men *nu* føyer den til at det er en god og hellbringende måte å gjøre bot på *også* å komme til Botens Sakrament med svakhetsyndene.

Hva er da bot? Bot er å ta avstand fra våre synder. Dette gjorde Augustin. Dette gjorde Dominikus. Det må enhver kristen gjøre. Uten bot, intet sant kristenliv.

Bot kommer av ordet *bote*, gjøre godt igjen, rette på. På gresk *metanoia* — sinnsforandring. Synden bringer uorden inn i menneskenes liv. Boten retter på dette.

Men før vi kan gjøre bot må vi frelses. Der må først skje en gjenoppvekkelse fra død til liv.

Denne oppvekkelse av en syndig og dødsdømt menneskehet til nytt liv skjedde ved Jesu død og oppstandelse. Og dette nye liv får hver enkelt av oss del i ved dåpen. «Eller vet dere ikke,» skriver Paulus, «at alle vi som ble døpt til Jesus Kristus, ble døpt til hans død? Vi ble altså begravet med ham ved dåpen til døden, for at likesom Kristus ble oppreist fra de døde ved Faderens herlighet, så skal også vi vandre i et nytt levnet.» (Rom. 6, 3, 4.)

Ved dåpen er vi gått over fra syndens død til Andens liv. Men det betyr ikke at syndens uorden helt er eliminert fra den kristnes liv. De onde tilbøyeligheter er der fremdeles. Vi har denne skatt i lenker, sier Paulus. Og etter at han har talt om at vi ved dåpen har fått del i det nye liv skriver han at vel har han «lyst til Guds lov etter mitt innvortes menneske», men samtidig føyer han til at han også ser «en annen lov i mine lemmer, som strider mot loven i mitt sinn og tar meg til fange under syndens lov, den som er i mine lemmer». Ja, Paulus går så langt som til å si at «viljen har jeg, men å gjøre det gode makter jeg ikke. For jeg gjør ikke det gode som jeg vil, men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg».

Dette synes å være et så pessimistisk syn på betingelsene for den kristnes liv at der gis dem som har

tvilt på at Paulus her i det hele tatt taler om den døpte og rettferdiggjorte kristne. Augustin mente at Paulus her virkelig skildrer spenningen i den kristnes liv. Det samme mente Thomas Aquinas. Og enhver av oss vil vel måtte innrømme at dette stemmer med det kristne menneskes lodd i denne verden og i dette syndens legeme.

Vi gjør ikke bare det gode vi vil, men det hender også at vi gjør det onde vi avskyr og ikke vil. Dette spenningsforhold også i den kristnes liv har Paulus ofte gitt uttrykk for, således i Galaterbrevet, hvor der ingen tvil er om at han taler om den kristne: «Vandre i Anden, så skal dere ikke følge kjødets begjær. For kjødet begjærer imot Anden, og Anden imot kjødet. De står hverandre imot, så dere ikke gjør det dere ville» (5, 16, 17).

Kjødet i Paulus' mening er alt det syndige og egoistiske i oss (ikke bare syndene i kjønslivet). Disse lavere begjær i oss, disse lyster mot det nye kristne sinn i oss skal vi stå imot. «Vi skal,» sier Paulus, «fordi vi tilhører Kristus, korsfeste kjødet med dets lyster og begjær. Fordi Anden er vårt liv så skal vi også vandre i Anden.» *Vi må ikke la det skje at vi gjør det vi ikke ville gjøre.*

Denne kamp mot syndens uorden i oss er det vi kaller bot. Botens ånd består i viljen til å la Guds

And seire i vårt liv. Det kan ikke skje uten kamp. Kjødets begjær må ganske enkelt trettet ut, så Andens liv kan utfolde seg fritt i oss. Da vil vi stadig mer gjøre det vi vil og *ikke også* det vi ikke vil. Det skjer ved bønn, ved årvåkenhet, ved faste og selvfornektelse, ved oppriktig syndserkjennelse og ved stadig på nytt å angre og anklage oss for de feiltrinn og synder som unnslipper oss til tross for at vi ikke ville dem.

Kristendommen lærer ingen syndefrihet for det kristne menneske så lenge det lever i denne verden. Men den lærer oss *kamp* mot synden inntil døden. Og den lærer oss frelse og seier over det onde ved Jesus Kristus. Det er en slik botskamp som er den kristnes lodd i verden. Og i denne kamp vil Kirken nu at vi *også* bruker Botens Sakrament som et mektig hjelpemiddel som gir oss del i Kristi kraft og Kristi seier over synden.

«Kjødet har ikke lenger noe krav på oss,» skriver den hl. Paulus, «slik at vi skulle la det rå over vårt liv. For lever dere etter kjødet, skal dere dø; men dersom dere dreper legemets gjerninger ved Anden, da skal dere leve.» (Rom. 8,12.)

Ved på denne måten å gjøre bot, ikke minst ved at vi bruker selve Botens Sakrament, dør det gamle menneske i oss, og Kristus, *vårt liv*, tar stadig mer skikkelse i oss.

BLIKK på TIDEN

ET KJERNEPUNKT

■ Bare åtte måneder etter biskop Eivind Berggrav's død utgir en av hans nære venner og medarbeidere, pastor Alex. Johnson en biografi om ham (omtalt annetsteds i dette nr.). Den er velskreven og fengslende — et hengivent og nyansert portrett som er blitt godt mottatt på vidt forskjellig hold. I «Verdens Gang» (kronikk 25. august) skriver en annen Berggrav-beundrer, Sverre Riisøen, blant annet noen linjer om religionspsykologen Berggrav som peker langt ut over hans person og arbeide, og som rører ved et kjernepunkt når det gjelder den moderne mentalitet og kristendommen i sin alminnelighet:

«I egenskap av psykolog var han langt tidligere enn noen annen nordmann klar over at stillingskrigen ikke ville stå mellom kristendom og naturvitenskap, men mellom religion som sannhet og religion som verdi. Det er ikke noe i veien for at en psykolog aksepterer hele det kristne forestillingsapparat som et symbol for kosmisk verditesting. Fra denne løsning er veien ikke lang til oppløsning. Forøvrig en estetisk dyd enkelte psykologer har bedrevet med beundringsverdige dyktighet. Med det resultat at man ikke behøver å fornekte. Man gjennomskuer, man er tolerant. Man innrømmer, joda, det er noe i det der! Det er bare ikke sant, ikke virkelig.»

Berggrav var i høy grad oppmerksom på denne «destruktive besserwissen», og hans første biograf får da også frem den usentimentale og nøkterne bispens bestrebelse på å «avsubjektivisere» nyprotestantismen. Alex Johnson siterer kardinal Newman's strenge dom om at «Luther fant menneskene i slaveri under sine gjerninger, men han etterlot dem i slaveri under sine følelser». Dette så Berggrav som en utfordring nettopp til protestantismen i vår tid, hvor tusen røster hylder kristendommen ihjel på uegentlige premisser, og vil tømme den for dens objektive virkelighetskarakter i «almenreligiositetens»

navn. Det er et trekk ved den betydelige norske kirkelederen som virkelig karakteriserer ham. Hans uvenner — og som de fleste mennesker av format hadde han en solid og utholdende skokk av dem — talte ofte om Berggrav's «teft». Det var jo ofte bare et fiendtlig og misunnelig ord for den enkle ting at Eivind Berggrav dypere enn sine svake og sterke sider bevarte, usvekket til det siste, en skarp intuisjon og et sikkert instinkt for noe meget vesentlig ved kristendommen, i dens nedslag her og nå.

AKUTT PROBLEM

■ Som et problem det slett ikke nytter å avvise, melder ungdomskriminaliteten seg igjen og igjen i den alminnelige debatt. Og denne gangen røber debatten at en strategisk omgruppering er i full gang: Instanser som hittil har tviholdt på en særdeles mild behandling og påtale-unnlattelse ved første-gangsforsøelser, begynner å stramme musklene og vise klør. Tålmodets time er snart ute — domstolene er i ferd med å gi etter for presset fra en irritert opinion og et overarbeidet politi. Medvirkende er det nok også at der hersker oppbrudd og villrede i norsk pedagogikk etter siste krig — de mer naive eksperimenter med den «frie» oppdragelse har båret bitre og halv-barbariske frukter, og pendelen er nå i full gang med å slå tilbake. En er i ferd med å rehabilitere autoriteten og den lovbestemte tilværelse som livsviktige menneskelige goder, og en aner så smått at forholdet mellom natur og kultur muligens er akkurat så spenningsfullt som kristendommen alltid har hevdet at det er: Vi fødes alle som barbarer, og tid og midler strekker knapt til for å gjøre siviliserte vesener ut av oss før vi får overlatt kultur-

Unge lovbrytere --- straff eller ingenting?

arven til viderebefordring, med ansvaret for oppdragelsen av det neste slektledd.

To foredrag har i denne forbindelse vakt adskillig oppmerksomhet. Det gjelder for det første kriminalsjef Lars L'Abbée-Lund's klare understrekning av *hjemmenes* og *foreldrenes* velde og helt avgjørende ansvar, i en rundbordkonferanse forleden. Og det gjelder riksadvokat Andreas Aulie's foredrag i Den Norske Dommerforening 31. august, der han understreket at domstolenes lemfeldigheit risikerer å utvikle en ny type vane-forbrytere, fordi man straffer dem først når skråplanet virkelig har fanget dem.

Der er selvfølgelig grunn til å reagere mot sensasjonspressens og tilfeldige publikummers uartikulerte rop om represalier — hensynet må jo være å *redde*, ikke å *knekke* den ungdommen det gjelder. Men når redaktør Jostein Nyhamar («Aktuell» 29. august) i platonisk ro avviser fengselsstraffen som et uegnet middel, er vi bare betinget enig. Der finnes ganske riktig noe bedre: Spesielt utbygde institusjoner med faglært personale og store budsjetter. De eksisterer bare ikke, eller så godt som ikke. Og vi befinner oss mer og mer i en akutt nødsituasjon. Hvilket igjen minner om et faktum som man må være en nokså apatisk undersått for å ta så rolig som tilfellet er: At våre myndigheter er ungdomsfiendtlige inntil det skandaløse. Om ungdommen søker utdannelse eller tvertom går i hundene, så støter den i begge tilfelle på myndigheter som — stikk i strid med advarsler og prognoser — ikke har villet se lenger enn nesen rakk.

MISLYKKET VALFART

■ I den eldgamle byen Trier i Sør-Vest-Tyskland oppbevares fra gammelt av en kjortel eller *tunica* som ifølge tradisjonen hevdes å være Kristi kjortel. Om denne tradisjon er

riktig, fører den oss ihvertfall tilbake til år 328, da den hellige Helena — keiser Konstantins mor — menes å ha funnet den i Jerusalem. Men det var allerede tre sekler etter Kristi død, og under omstendigheter som vi idag knapt har noen muligheter for å verifisere. Det innebærer at ektheten av dette klesstykket aldri definitivt vil kunne fastslås eller bestrides. Rent bortsett fra at en moderne, rent historisk tankegang gjør det snarere svært usannsynlig at det skulle være ekte. Det sier seg selv, men må ikke desto mindre sies igjen og igjen, at ingen katolikk er *forpliktet* til å tro på dets ekthet.

I århundrer har katolske kristne valfartet til Trier, og i år stilles relikvien igjen høytidelig ut, for første gang siden 1934. Stipendiat Magne Sæbø informerer i en lengre artikkel «Aftenposten»s lesere (aftennr. 24. august) om denne begivenhet, og går ikke helt klar av de grove misforståelser som ofte kleber ved ikke-katolikkens oppfatning av hvordan katolikken selv opplever denne side av Kirkens liv. Sæbø har med mistenksomhetens og antipatiens skjerpede blikk studert de kirkelige kommentarer til begivenheten. De forekommer oss både sindige, kloke og evangeliske. Ham irriterer de derimot. Når pave Johannes nevner Kristi kjortel — den som ifølge Evangeliet var «usydd, vevd fra øverst og helt igjennom» — som et symbol på Kirkens enhet, anvender han jo bare et vakkert bilde som har oldkirkelig hevd, og bør vel ikke desårsaks tillegges skumle «kirkepolitiske» motiver. Og en katolikk hopper unektelig høyt i stolen ved uttrykk som «relikvie-tilbedelse»; eller en setning som denne: «Heller ikke er han (katolikken) forpliktet til å tilbe relikvier.» Den må hr. stipendiaten vennligst omredigere til: «Katolikken er — som alle andre kristne — positivt forpliktet til ikke å *tilbe* noe eller noen som helst uten Gud.» Dette er jo ikke bare katolsk barnelærdom — også i Tyskland. Vi skulle ha lov til å vente at det også var almindennelse for ikke-katolske stipendiat. Også i Norge.

De kirkelige kommentarer formaner ellers de troende som reiser til Trier å bevare sansen for det *vesentlige*, selve kjernepunktet i denne bønnens og meditasjonens kongress: Ikke møtet med en autentisk (eller uekte) religiøs suvenir, men en religiøs fordyppelse i noe som vi (og våre ikke-katolske medkristne) sikkert *vet* er «ekte», — nemlig Kristi frelsende lidelses og døds mysterium.

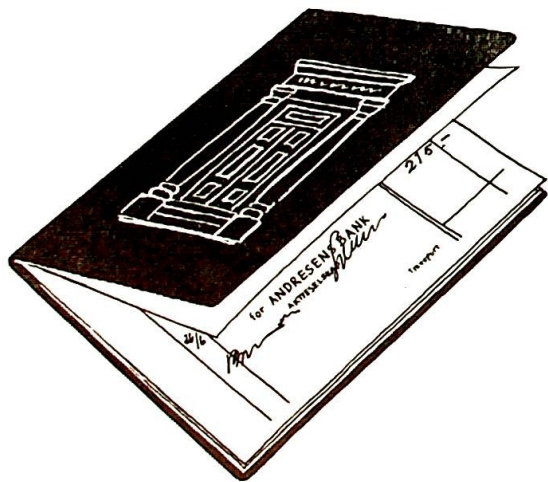
For Magne Sæbø er denne evangeliske aksent bare utspekulert taktikk og lokkemat. Det er et nokså trist og forstemmende vink om hva han selv søkte i Trier.

BRODER SOLLØS

■ Ihøst har Nationaltheatret — høyst betimelig før kommunevalget! — åpnet sin sesong med en ypperlig fremførelse av Nils Kjør's uforlignelige «Det lykkelige valg», der Christiania-aristokraten med den mest elegante penn i norsk litteratur siden Alexander Kielland herser og harsellerer med alt det som var ham invariabelt mot: Målsak og forbudssak, pietisme, småbysladder, parlamentarisk svada og politisk hestehandel. Her er rikelig med overgiven — og tildels usaklig! — humor og bitende vidd, rettet mot offisielle og uoffisielle statsmakter.

En av dem — knapt den ringeste! — er personifisert i skomaker Fingalsens grå og alvorstunge skikkelse — den vestlandske puritanismen i kjøtt og blod (med bare det aller nødvendigste av begge deler!). Og så kan en igjen, ansikt til ansikt med skuespiller Eilif Armand's infame karikatur av den lokale bedehusforstander, spørre seg selv: Hvorfor er norsk litteratur så slem mot pietistene? Hvorfor har de så «dårlig presse»? Hvorfor overbeviser de øyensynlig så sjelden og så lite sine medborgere om sine rene motiver — i påfallende motsetning til for eksempel den alminnelige respekt og velvilje en rent folkelig vekkelsesbevegelse som Frelsesarméen er omgitt av? Selvom en her møter et symptom som ikke helt kan savne en forklaring, så slår det en ofte som en monumental urettferdighet.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

Grunnen er kanskje snarere av sosialpsykologisk enn egentlig religiøs art. De «stille i landet» forener i folks alminnelige omdømme kristelig ydmykhet med utpreget maktbevissthet, verdensflukt med dristig og effektiv forretningssans, streng personlig livsførsel med ringe tålsomhet for andres — også andre kristnes — avvikende livsstil og ofte videre horisont. Og populær er jo alvorsmannen aldri. Det er våre forfattere ikke alene om å synes: I England og USA, puritanismens hjemland, har skomaker Fingalsen mer enn én åndsfele, både i virkeligheten og i litteraturen.

Men mon det ikke — Nils Kjær's fornøyelige strek-karikatur tilside — er litt av en psykologisk og kulturell tragedie at en virkelig engasjert kristen trosholdning hos oss så altfor lett og automatisk forbindes med det temmelig snevre kristne «adferdsmønster» som Fingalsene har trukket opp. Der ligger ikke så lite av en alvorlig bebreidelse om utarmet livsfølelse i det navn som Nils Kjær gir en annen av sine fryktinngydende emissærer: — Broder Solløs. Han er dessverre ikke alene om den tankeforbindelsen.

Frater Candidus.

KATOLSK STUDENTLAG

Søndag 27. september er det 20 år siden Studentlaget ble stiftet.

I den anledning vil det bli holdt en fest i studentbyen på Sogn (i Oslo). Påmelding og nærmere opplysninger hos frk. Anna Margrethe Martens, Nobelsgt. 31, Oslo, tlf. 55 12 93 etter kl. 17, Innen 23. september.

Styret.

Fabrikkеier Leo Müller, Fredrikstad, 80 år

Den kjente fabrikkеier Leo Müller, Fredrikstad, kan 22. september feire sin 80-års dag. Jubilanten er siden 1954 innehaver av det pavelige æreskors «Pro Ecclesia et Pontifice».

Vi gratulerer hjerteligst med dagen!

GEORGES BERNANOS OG HANS NORSKE FORTOLKER

Av Pavel Fraenkl.

Georges Bernanos
(1888—1948)

Menneskesjelens fortapelse eller frelse — disse to poler roterer hele Bernanos' dikterverden om med en smertefull indre intensitet, villskap, besettelse og med en visjonær, uhyggeskapende ordkunst. I mellomkrigstidens franske romandiktning står han blant de aller fremste forfattere, ja, han betyr sikkert høydepunktet i det en yngre fransk litteraturkritiker, Pierre de Boisdaffre, i første delen av sitt omfattende verk om «*Métamorphose de la littérature*» (Paris 1950—51) kaller «l'âge métaphysique du roman». Han er en utpreget dramatisk, konflikt-mettet dikter, og likevel ingen dualist, ingen psykologiserende kunstner, selv om Dostojevskij og Freud fikk en varig betydning for hans dyptborende, stadig ytterst mistenksomme viten om menneskenaturen og dens nattside under Satans sol. Han er mer eruptiv enn Mauriac, som dikterpersonlighet kanskje også mer sammensatt. Både fransk og tysk litteraturforskning har i det siste tiår viet hans verk stigende oppmerksomhet.

Her i Norden får Bernanos en verdig, kritisk fortolker i lektor Hans Aaraas. Han er en kyndig mann i samtidig fransk litteratur — har bl. a. skrevet en inngående studie om Sartre i «Edda» — og hans store monografi om Georges Bernanos (Gyldendal, Oslo 1959, 440 s.) beviser hvilke rike åndelige ressurser han har,

hvor omfattende kunnskaper han er i besittelse av, og hvilket innblikk han gjennom et langt indre samliv med Bernanos' dikterverden har skaffet seg i selve den «komponerende rytme» — for å bruke forfatterens eget ord — som bærer og organiserer dette mangesidige verket. Noe mer gledelig enn Aaraas' bok om Bernanos er ikke hendt i norsk litteraturvitenskap på år og dag — det er all grunn til å lykkeske forfatteren med dette første bindet som bringer Bernanos' utvikling frem til 1935; annet bind skal i sær samle seg om de siste årene med «*Journal d'un Curé de Campagne*» (Underet i de tomme hender) i midtpunktet.

Aaraas er en ytterst varsom leser og en like varsom A fortolker. Han har fått en ikke liten gave — nemlig stadig å se sitt oppdelte stoff i naturlig sammenheng, som likevel ikke innbyr ham til kunstige konstruksjoner. Et problem som forfatteren i norsk kulturmiljø har slitt med — hvorledes formidle romandiktningens fremmede innhold og samtidig beholde vurderingskriteriene i orden — har han etter min mening løst på en helt fortreffelig måte. Visst måtte han fortelle om hva de enkelte romaner, noveller, artikler osv. handler om; visst måtte han også analysere enkelte skikkelser og skape slik et portrett-galleri som viser selve lovmessigheten i Bernanos' urolige, stadig skiftende visjoner. Men lektor Aaraas klarte mer: han har i Norge virkelig skapt en mønstergyldig «indre biografi» ved hjelp av en for så vidt helt enkel og liketil metode som har ført hans omfangsrike verk frem til sikre resultater.

Som han sier i forordet, prøver han å belyse livet ut fra verket. Derfra bokens komposisjon. Først tar han for seg Bernanos' fascinerende debut-roman «*Sous le soleil de Satan*», og etter at opptakten til dikterens utvikling er gitt, fortsetter han med det kritisk utvalgte biografiske stoffet. I løpet av sine tålmodige analyser utarbeider så lektor Aaraas visse sentrale temaer og grupperer dem uten å bryte med den historisk-kronologiske fremgangsmåten. Når det gjelder grundighet — og enda mer: gjen-

nomleving av hele stoffet — er hans store Bernanos-monografi av internasjonalt format, det kan man trygt si uten å ta munnen for full.

Om boken har visse mangler, så er de å finne på et helt annet felt. Det ville etter mitt skjønn berike hans arbeid, dersom han hadde tatt det *sammenlignende* litterære syn med til hjelp. På en fremragende måte har Aaraas vist oss den funksjon *drømmen* spiller i Bernanos' dikterkosmos; den ikke bare fordobler, men oppløser personligheten og ved sine falske løfter — demoniske og satanistiske — gir den seg til slutt intetheten, den golde og tomme, i vold. Et sammenlignende perspektiv med den funksjon *drømmen* spilte først hos de såkalte pre-romantikere og senere hos de fullmodne romantikere — med Flauberts desillusjonistiske mekanisme som avslutning i 1850-årene — ville forfatterens og Bernanos' drømmetydning gi et skarpere relieff. Og mer enn det: det ville samtidig vise Bernanos' genuine visjon i rammen av hans kristne menneskesyn. Slik som drømmematikken figurerer i Aaraas' bok, er den isolert. Og det samme gjelder forstillelsens og løgnens temaer. Der går jo en tydelig indre *utviklingslinje* — nettopp når det gjelder illusjoner — i fransk litteratur i hele det 19. århundre. Bernanos fører den frem til en mektig stigning. Slike utviklingshistoriske perspektiver savner man av og til i Aaraas' ellers så helstøpte litteraturkritiske arbeid.

Bokens høydepunkt er utvilsomt analysen av «Monsieur Ouine». Jeg nevner f. eks. bare Aaraas' skarpskodde iakttagelse av Ouines forhold til sine medmennesker. Denne «snille», beskjedne, tilbakeholdne mann avdekker tomheten for dem selv. Og Aaraas fortsetter (s. 289): «Det vil si at han lukker menneskene inne i sitt eget blikk og får dem til å betrakte seg selv med hans øyne. Derved mister de seg selv i samme øyeblikk de erkjenner seg selv. De blir noe de ikke er i samme øyeblikk de ser hva de er. De oppsuges i Ouines paralyserende drøm.» I det hele tatt er analysen av den moderne Satan og den indre, «sivile» satanisme vi etter Dostojevskij — og omtrent samtidig med *Kafka* — møter hos Bernanos, noe av det mest originale i den norske fortolkerens monografi. Inn-trengende oppsporer også forfatteren forbindelseslinjene som fører fra et verk til et annet — her f. eks. fra «Monsieur Ouine» og til «Un Crime». På sitt vis er Aaraas en systematiker — bare at han beholder det organiske, naturlige syn overalt i grupperingen av stoffet.

Der finnes i boken to-tre avsnitt som forfatteren selv unnskyldende kaller for «filosofiske»; jeg tenker f. eks. på sidene viet forholdet mellom angsten og den religiøse troen. De er utmerket skrevet og gjennomtenkt, og der er ingen saklig grunn til å være redd her for det «abstrakte» — slik Aaraas karakteriserer det. Slik kultur-infantilisme har sin gode plass i dagspressen — en vitenskapelig avhandling av Aaraas' format og betydning behøver ikke dele denne angsten.

Uvisst er det hva forfatteren (s. 36) selv forstår med begrepet «autensitet»; det er en «gallisme» som intet konkret innhold har i norsk sprogfølelse. Heller ikke forstår jeg hvorfor Aaraas konsekvent — så vel i teksten som i registeret — skriver Anathole *France* og Sigmund *Freud*; det greier seg fullstendig med måten disse to personligheter *selv* skrev sine fornavn på. Altså: Anatole og Sigmund. Det er videre meningsløst å tillegge Bernanos i hans debut-roman et «klassisistisk» estetisk synspunkt og derfor kreve av ham at hans roman i de enkelte delene skal holdes sammen «i en enhetlig komposisjon». Hvorfor skulle den egentlig det? Måtte Aaraas aldri la seg narre av en provinsiell estetisk dogmatikk!

Alt i alt og sett som helhet er lektor Hans Aaraas' store Bernanos-biografi et fremragende vitenskapelig arbeid; ingen fransk litteraturforsker som har sin doktorgrad fra Sorbonne behøver skamme seg for den og for dens resultater. Mannen som har skrevet boken, burde — når tiden er inne — helt selvfølgelig sitte som professor i fransk litteratur ved Universitetet i Oslo, dersom det finnes en rimelig rettferdighet her i denne vår lille verden. Boken forener vitenskapelig stringens med en fin og stillferdig innlevelsessevne og en moden ro i fremstillingen med det vulkaniske og kjempende element som kjennetegnet Bernanos' egen kunst. Den religiøse erfaring får overalt i boken en inngående analyse, og kulturimpulsene Bernanos tok imot både i ungdomsårene og senere, er organisk innarbeidet i hele utviklingen. Bokens omfang er stort — men ikke for stort, Bernanos' skapende storhet tatt i betraktning. Måtte lektor Aaraas få de aller beste kår til å kunne fullføre resten av sitt betydelige verk. Både Bernanos og hans norske fortolker fortjener det i fullt monn.

Alex Johnson: Eivind Berggrav — spenningsmann. — Forlaget Land og Kirke, Oslo, 1959.

Det er gjerne slik med betydelige menn: Først når de er døde og borte, får man riktig øye på dem. Det sto alltid strid om biskop Berggravs navn mens han levde, og det var vel ikke til å unngå. Både i kraft av sin stilling og i kraft av sin personlighet sto han godt til for hugg. Den norske statskirke er på mange vis en takknemlig skyteskive, som det komplekse av uforlikelige motsetninger den er; sektene og de lavkirkelige angriper «bispekirken», de kirkelige kan ikke bli enige om hvor kirkelige de skal være, staten på sin side og de radikale halvintellektuelle på sin side er alltid ute for å gjøre kirken til noe annet enn den nå engang må være; det minste brøst blir ubarmhjertig hengt ut. Og Eivind Berggrav, som denne kirkens ubestridelige *primus inter pares*, gjorde seg i en sjelden grad til ett med den. En fristes til å si: På godt og ondt. I denne boken av pastor Alex Johnson blir kanskje ikke fordelingen av lys og skygge nøyaktig etter målene. Men det var ikke meningen heller. Den blir sikkert fulgt av andre, mer inngående studier over biskop Berggravs liv og virke; det vi her har fått, er en frisk og hengiven førstehånds skildring av et ekte menneske og en ekte kristen. Jeg tror forfatteren må ha funnet *grunntonen* hos Eivind Berggrav, og så får heller andre komme til senere med nyanseringen. Boken er knapt mer enn en skisse, som trekker opp de store linjene i et mangfoldig liv; men journalistisk er den et lite mesterstykk. Hans «liberale» syn kommer i sitt rette lys, i kapitlene om «tvil og tro» og «vitenskapsmannen»; hans kirkelige gjerning blir antydnet i kapitlene om «kirkemannen» og ikke minst i avsnittet om krigsårene, hvor Berggrav var med til å skape Norgeshistorie. Den berømte turen i Nordmarka i april 1940 får også her sin gode forklaring. Et og annet kapittel kan være svakere; det om «ekumenen» er skralt; er det mon symptomatisk for situasjonen?

Undertegnede pleier sjelden bruke slike uttrykk som at «dette var en god og varmende bok». Men jeg vil gjøre det her. Den gjør en nemlig personlig kjent med og glad i et betydelig og levende menneske, for hvem Gud var den store og befriende realitet. Så blir en også takknemlig overfor forfatteren, som har visst å se alt dette og bringe det videre.

Erik Gunnes.

KATOLSK FORUM

Neuberggaten 15, Oslo.

KATOLSK FORUM (Dominikanernes foredragsaftener) er — uten avgift, entré eller innmeldelsesplikt — åpent for alle som søker forståelse av åndsstrømningene i tiden og deres forhold til katolsk tro, kultur og tenkning.

FOREDRAGSAFTENER 2. SEMESTER 1959.

Tirsdag 22. september kl. 20:

GEORGES BERNANOS - DIKTEREN OG MØRKETS MAKT. Ved lektor *Hans Aaraas*.

Siden den franske dikteren Georges Bernanos døde i 1948 har hans profil bare tegnet seg klarere og klarere, som en av de store religiøse folkere av vår tids og dens mennesketypes tragedie. Lektor Hans Aaraas, som i høst har fremlagt sin avhandling om Bernanos (Gyldendal), gir oss et innblikk i et diktersinn som var en valplass for kampen mellom godt og ondt.

Tirsdag 29. september kl. 20:

EVANGELIET OG DEN TOTALE KRIG. Ved pater *Erik Gunnes*.

Pasifismen — den konsekvente fornektelse av enhver voldsanvendelse — er en av flere kjente løsninger på et ytterst vanskelig problem. Den moderne, «totale» krig vender opp ned på tilvante begreper og utfordrer den kristne samvitthet på en ytterst drastisk måte. Dette er et forsøk på å belyse nærmere noen av de problemer det reiser.

Tirsdag 6. oktober kl. 20:

FRANSK KATOLISISME DEN SISTE MENNESKEALDER. Ved pater *Albert Raulin*.

Fransk katolisisme har i moderne tid spilt en slags «stedfortredende» rolle og vært noe av et forsøkslaboratorium for den katolske kirke. Fra den har mange impulser bredt seg som ringer i vannet, — ikke minst de siste to—tre årtier. Her ser vi nærmere på noen av dens viktigste forutsetninger.

*

Innenfor KATOLSK FORUM's ramme gir dominikanerne i Oslo også dette semester en egen foredragsserie i forlengelse av det vanlige ovenstående program — dvs. fra og med 3. november til og med 1. desember.

Disse foredragene, som også finner sted hver tirsdag aften kl. 20 i St. Dominikus Kirke, vil i noe kortere form (ca. ¾ time) ta sikte på en mer sentralt religiøs informasjon, til fordypelse av den kristne tros livskilder. Første serie, som ble påbegynt i vårsemesteret og fortsetter her, gir en grundig, aktuell og lett tilgjengelig fremstilling av sakramentenes — nådemidlenes — betydning for menneskelivet.

Som KATOLSK FORUM's vanlige foredragsserier er også denne åpen for alle — katolikker og ikke-katolikker, uten påmeldingsplikt, avgift eller entré. For katolikker skulle den være en god anledning til å utbygge en voksen forståelse av barnetroen og dens forhold til det daglige, praktiske liv. For ikke-katolikker byr den på adgangen til å studere den katolske tro i selve dens livsfunksjoner, — ikke polemisk eller abstrakt, men gjennom Kirkens tale om de sjeler og de sinn som virkelig lever den.

*

Tirsdag 3. november kl. 20:

PRESTEDØMMET I DEN KATOLSKKE KIRKE. Ved pater *Finn Thorn*.

Tirsdag 10. november kl. 20:

EKTESKAPET I GUDS SKAPERPLAN. Ved pater *Hallvard Rieber-Mohn*.

☆

Tirsdag 13. oktober kl. 20:

MENIGHETSAKULTETET OG BRYTNINGENE I NORSK KRISTENLIV. Ved pater *Finn Thorn*.

Siden det ble åpnet i 1908, som en skanse for pietisme og ortodoksi, har Menighetsakultetet stått i sentrum av den kristne debatt her hjemme. Dr. John Nøme's nylig utkomne bind om dets historie innbyr til en uavhengig vurdering av dets positive og negative betydning i vårt åndsliv.

Tirsdag 20. oktober kl. 20:

«THERMOPYLENE» - ET DRAMA OM VÅR TID. Ved pater *Hallvard Rieber-Mohn*.

Den danske dikteren H. C. Branner's drama «Thermopylene» vakte en voldsom interesse og diskusjon da det ifjor hadde urpremiere på Det Kongelige Theater i København. Det rører da også ved nerven i vårt menneskesyn. I høst er det vårt norske Nationaltheater som oppfører det, i Gerda Ring's iscenesettelse. Her blir det analysert.

Tirsdag 27. oktober kl. 20:

SOME REFLECTIONS ON SARTRE. Ved pater *F. C. Copleston, S.J.*

Jesuittpateren F. C. Copleston har et internasjonalt kjent navn, idéhistoriker, med filosofiens historie som spesielle. Han er professor ved Heythrop College i Oxford. Her hjemme er han kjent gjennom debatten med Sir Bertrand Russell «Om Guds eksistens», som først ble sendt ut gjennom BBC's «Third Programme», og deretter utgitt i oversettelse i «Cappelen's Uopulære Skrifter» (Oslo 1957). Her taler han om eksistensialismens hovedskikkelse — Jean-Paul Sartre.

Tirsdag 17. november kl. 20:

EKTESKAPET SOM SAKRAMENT. Ved pater *Thomas Patfoort*.

Tirsdag 24. november kl. 20:

KIRKEN OG DE SYKE. Ved pater *Hallvard Rieber-Mohn*.

Tirsdag 1. desember kl. 20:

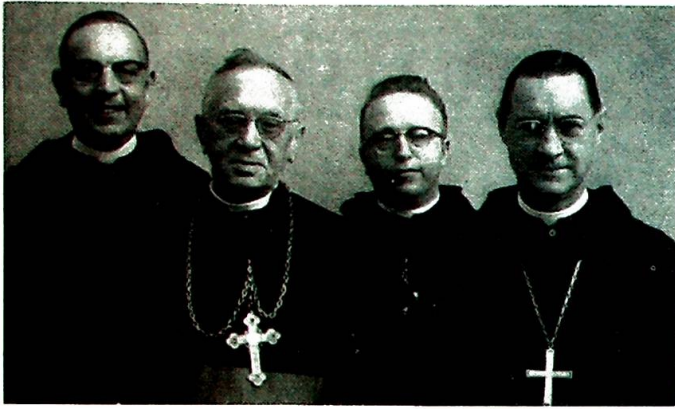
PÅ DØDENS TERSKEL. Ved pater *Thomas Patfoort*.

Til dekning av annonseutgifter etc. vil der en aften i hver serie bli anledning til frivillig kollektbidrag.

Programmet for 1. semester 1960 vil foreligge i januar. Både bidrag, kritikk, råd og forslag mottas med takk av Prioren for Dominikanerne, Neuberggaten 15, Oslo N.V.

Tre amerikanske benediktinerabbeder på Norge-besøk

Den 31. august kom tre abbeder fra kjente benediktinerabbedier i U.S.A. til Oslo, som en avstikker på vei til Roma, der benediktinerordenen med det første skal holde generalkapitel og velge ny primas. De var alle tre Hs. Høyærv. biskop Mangers' gjester, og nyttet tiden til å bese Oslo og omegn, ledsaget av pater G. de Paepe.

Hosstående bilde ble tatt utenfor bispegården i Oslo like før avreisen, og viser fra venstre: Right Reverend Raphael Heider, O.S.B., abbed ved St. Martin's Abbey, Olympia, Washington; Hs. Høyærv. biskop Mangers; Rt. Rev. Ignatius Hunkler, O.S.B., abbed ved Assumption Abbey, Richardson, North Dakota og Rt. Rev. Baldwin Dorschack, O.S.B., abbed ved St. John's Abbey, Collegeville, Minnesota.

Alle abbeder bærer som kjent de biskoppelige insignier, men kan ikke vigsle prester med mindre de selv er vigslende biskoper.

UTLANDET

VATIKANET

Paven om Ungarns tragedie.

Under en onsdagsaudiens i begynnelsen av måneden erklærte pave Johannes XXIII at det er mange helgenskikkelser i Kirkens liturgi disse første dagene av september, som er verdige til å stilles opp som forbilder. Han nevnte spesielt den hellige Stefan, kongen som grunnla den ungarske stat, og sa: «Kunne dere tenke at Paven ikke tenker på Ungarn og de sorgelige forholdene der? Ungarn er et av de smerteligste bevis på den bevegelse som har kullkastet flere stater, og som får oss til å spørre om den kristne sivilisasjons ånd har gått hen over oss. Jeg har bedt lenge på St. Stefans-dagen — og hvis det er journalister til stede her, føy ikke andre ord til det jeg her sier — for en fars hjerte kan bare slå, lengte og be for at Gud fører oss tilbake til denne frihet som han har brakt oss med sitt Evangelium.»

I sognekirken i Castelgandolfo.

Søndag 6. september feiret pave Johannes XXIII messen i menighetskirken i den lille landsby Castelgandolfo. Kl. 8.20 kom Paven ut fra sin residens og

gikk til fots over den tettbefolkede plass til sognekirken. Han ble hilst med begeistring av alle de tilstedeværende.

Etter messen i den fullbesatte kirke takket pave Johannes XXIII først for den levende deltagelse i messen. Han oppfordret alle til alltid å delta i søndagsmessen med den samme iver og fromhet. Dernest minnet Paven om martyren, St. Sebastian, som har sin festdag den 6. september, og oppfordret til først og fremst å ha blikket rettet mot den første martyr — Kristus —, og sørge for at han får innpass i hjemmene.

Gammelt freskomaleri oppdaget.

Under de pågående oppussingsarbeider i Pavens arbeidsrom har man oppdaget verdifulle freskomalerier fra pave Paul V's tid (1605—1629). De er i en liten sal som forbinder Sala Clementina med Pavens bibliotek. Ekspertene fra Vatikanets muséer undersøker nå funnene. (KNA)

Jøder takker Paven.

«Johannes XXIII's pontifikat er et passende tidspunkt for Israel til å oppta diplomatiske forbindelser med Vatikanet.» Dene erklæring ble gitt av overrabbineren for den reformerte kanadiske synagoge i Toronto, Abraham Foinberg, da han for kort tid siden ankom til Israel. Overrabbineren kom dit fra Italia, og var på anbefaling fra kardinal McGuigan (Toronto) blitt mottatt i audiens av pave Johannes XXIII. Under audiensen takket han Paven for at han i bønner for jødene omvendelse utelot adjektivet vantroende (pro perfidus Judæis) i langfredags-liturgien.

Til neste påske vil Rituskongregasjonen sannsynligvis ha latt stryke dette uttrykk for hele verdenskirkens vedkommende.

Hva tror romerske gymnasiaster?

En slags Gallupundersøkelse er nylig foretatt i Roma av Det romerske kirke-distrikt for å få et visst inntrykk av religiøsitet hos ungdommen i de høyere skoler. Ca. 1000 elever ble spurt, det utgjør kanskje 10 % av totalantallet.

På spørsmålet: «Anser du troen på Gud for å være en vesentlig eller mindre viktig del av ditt liv?» svarte 66 % at det var en vesentlig del, 7 % at det var av største betydning i avgjørende øye-

blick i livet, og de resterende 27 % ga et ubestemt svar eller intet overhodet.

På spørsmålet: «Hvilken andel tilskriver du religionen i den sosiale og kulturelle fremgang som menneskeheten har gjort?» sa 64 % at den spilte en avgjørende rolle, 9 % anså den for å være «betydningsfull, men ikke avgjørende», 26 % ga intet svar, mens 1 % ikke kunne tilskrive religionen noen som helst andel i det menneskelige fremskritt.

På spørsmålet: «Hva er din innstilling til Kirkens moral-lover?», svarte 68 % at de godtok dem uten forbehold, 15 % at de fant dem utilbørlig strenge, 3 % kunne ikke godta dem og 14 % svarte ikke.

Da de ble spurt om de var i stand til å «få Kirkens lover til å stemme overens med deres livsførsel», svarte 62 % ja, det kunne de, 6 % at de bare greide det delvis, 2 % at de ikke kunne, og 30 % svarte ikke.

Kort sagt, omkring to tredjedeler av de forespurte gymnasiaster godtok den ortodokse katolske lære, en tredjedel gjorde det ikke i større eller mindre grad.

Saligkåring av Pius XII?

Kirkelig godkjennelse er nå gitt til en bønn om saligkåring av pave Pius XII. Denne bønn er trykt i Roma og er i og med godkjennelsen blitt undertegnet av biskop van Lierde, Vatikanstatens generalvikar og Pavens sakristan. Bønnen, som er trykt på baksiden av et lite bilde, distribueres av en komité som vil virke for saligkåringen, og derfor ønsker å samle materiale om den avdøde pave. Materialet vil senere bli overlevert Romas vikariat for eventuelt å benyttes ved saligkåringprosessen. (KNA)

BELGIA

Økumenisk lærestol i Leuven.

Takket være en velgjører som ønsker å være anonym, kan det katolske universitet i Leuven gå til opprettelse av en lærestol eller et professorat for økumeniske spørsmål. Det er dannet en komité som skal gjøre det forberedende arbeide, den består av en representant for donatoren, dekanen for det teologiske fakultet og det kirkerettslige fakultet og enkelte direkte interesserte professorer.

Donasjonens viktigste mål er å fremme studier av økumeniske spørsmål, og bidra i de pavelige direktivers ånd til en tilnærming mellom de kristne konfesjoner på det teologiske plan. Denne hen-

sikt, understrekes det i Leuven, svarer også til Pavens ønsker og faller sammen med perspektivene for det fremtidige kirkemøte.

DE FORENTE STATER

La oss få undervisning om kommunismen, sier kardinal.

Erkebiskopen av Boston, kardinal Cushing, talte i sommer i en amerikansk fjernsynsutsendelse, og erklærte at han var stemt for undervisning i landets skoler og universiteter om kommunismens prinsipper.

«Jeg vet ikke hvordan man skal kunne få folk ut av sløvetstilstanden og likegyldigheten uten ved å gi dem undervisning om kommunismen. Og den bør fremstilles slik den er, som et onde i seg selv, som man underviser medisinene om kreftsykdommer og deres natur.»

Til dem som er fristet til å tro at en slik undervisning kunne forfeile sin hensikt og favorisere den kommunistiske ideologi blant ungdommen i Amerika, svarte kardinalen på forhånd: «Hele spørsmålet gjelder å velge de riktige lærere .... og samtidig undervise i religion.»

Kardinalen beklaget videre at det var så liten begeistring for de demokratiske idealer i De forente stater, og sa: «Hvis det fantes like megen begeistring her som hos enkelte fremragende representanter for den internasjonale kommunisme, og hvis vi brukte begeistringen til å spre og bevare de moralske prinsipper som kjærligheten til Gud og nesten, ville vi kunne forandre verdens ansikt.»

Noe å glede eller grue seg til?

En film om Kristi liv med 50 000 opp-tredende og 150 store roller skal settes i gang i november måned i år av Parlia-

ment Pictures Corporation. Den får tittelen «Guds sønn», og skal koste mer enn noen tidligere film i filmens historie... Kristus skal spilles av en anonym skuespiller — hvordan det nå skal kunne gjøres.

Det er meningen at en tredjedel av filmens spilleinntekt skal gå til religiøse institusjoner, og premieren vil finne sted samtidig i New York, London, Paris, Madrid, Roma, Jerusalem og Hollywood, julen 1960.

FRANKRIKE

De intellektuelles uke.

«De franske katolske intellektuelles uke» vil i år finne sted i Paris fra 18. til 24. november.

Hovedtema blir «mysteriet», og rundt 20 kjente personligheter vil gi uttrykk for sine synspunkter, blant dem Etienne Gilson og François Mauriac.

Erkebiskopen av Paris, kardinal Feltrin, vil være tilstede under åpningshøytideligheten. (KNA)

ITALIA

Etter La Pira's reise i Sovjet-samveldet.

Giorgio La Pira i stadig aktivitet.

Da La Pira, Firenze's tidligere borgermester, kom tilbake fra sin reise i Sovjetsamveldet (notis i forrige nr. av St. Olav), fant han et telegram sendt av statssekretæren, kardinal Tardini, på vegne av pave Johannes XXIII. Telegrammet var et svar på en troskapshilsen som La Pira hadde sendt Paven fra Moskva i anledning av festen for Marias opptagelse i himmelen. Pavens telegram hadde følgende innhold: «I takknemlighet over Deres forsikring om bønner, påkaller Hans Hellighet Himmelsens vel-signelser over Dem.»

La Pira fortalte om sin reise og sa bl. a.: «Det viktigste mål for reisen var å få opprettet en slags bønnebro mellom Vest og Øst. Derfor hadde jeg i forveien reist til Fatima, hvor Jomfruen har åpenbart at det vil bli fred. Så reiste jeg til Moskva og Kiev for å be ved altrene til de store helgener for den russiske kristendom: Lavra, «grotteklosteret», det eldste i Russland, og klosteret i Zagorsk, som var St. Sergius' kloster. Jeg fikk en meget hjertelig mottagelse, og i anledning av freden gjorde jeg Pius XII's ord til mine: «Med krigen kan alt være tapt, med freden kan alt være reddet.» Jeg hadde den glede å konstatere at troen i Sovjetsamveldet som overalt ellers, er en ek med dype røtter: det kan komme storm, men når den er over, vokser eken igjen med enda større kraft enn før.»

Ved sin ankomst til Roma, før han reiste hjem til Firenze, gikk La Pira for å be i St. Peterskirken. Det hadde han

gjort også før han tiltrådte reisen til Sovjetsamveldet.

Den sovjetrussiske dagsavis, Sovjetskaja Russia, har tillagt La Pira følgende setning, som denne har demotert kategorisk: «Alt det jeg har sett, taler om religionsfrihet i deres land.»

La Pira har i denne forbindelse uttalt: «Med hensyn til den religiøse tro, sa jeg alltid i alle samtaler, i det intervju det er spørsmål om (i den nevnte dagsavis), og i min erklæring som ble sendt ut i radio, at jeg var meget glad over å konstatere at til tross for kommunistpartiets aksjon og direktiver (direktiver til gangs gjentatt av Pravda), var det ikke tegn til at folkets tusenårige kristne tro holdt på å slukne, tvert imot var det trøstefulle tegn på vitalitet og gjenoppblomstring. Med mine egne øyne kunne jeg konstatere den religiøse iver som alle befolkningslag, gamle og unge, menn og kvinner, manifesterte så markant i de kirker som enda er åpne for kultus.»

LIBANON

Katolske studenter og utviklingen i araberlandene.

IKSJ - Den internasjonale katolske studerende ungdom - var samlet i Beirut, hovedstaden i Libanon, fra 5. til 17. september. Ca. 120 kvinnelige og mannlige studenter fra Den forente arabiske republikk, Libanon, Jordan, Irak, Sudan, Tunis og Marokko deltok. Temaet var: Studentenes bidrag til utviklingen i de arabiske land. En arbeidsgruppe tok seg av forholdene for de kvinnelige studenter, deres utsikter og muligheter i land hvor muhammedanerne er i flertall. Også representanter for gresk-ortodokse studenter deltok i kongressen. (KNA)

LUXEMBOURG

Katolske jurister til internasjonal kongress.

Fra 10. til 14. september fant den 3. internasjonale kongress for katolske jurister sted i Luxembourg, under ledelse av dekan for Det frie rettsfakultet i Paris, A. Richard. På kongressen drøftet juristene temaet «rett og fred». Foredragsholderne var flere kjente rettslærde fra forskjellige universiteter i Europa. (KNA)

NEDERLAND

Erkebiskopen av Bombay leder liturgi- og misjonskongress.

Den 7. internasjonale kongress for liturgi og misjon fant sted i Nijmegen fra 12. til 19. september, og erkebiskopen av Bombay, kardinal Gracias ledet den. Mer enn tredve biskoper fra alle deler av verden hadde tilsagt sitt nærvær. Kongressen behandlet emnet «liturgien i misjonsarbeidet». Ikke minst kom spørsmålet om fremtidige misjonærers liturgiske utdannelse i søkelyset. (KNA)

SOVJETSAMVELDET

Pravda's tilståelser.

I en artikkel om «religiøse fordommer», har Moskvaavisen Pravda angitt «den voksende aktivitet fra prestene og sektene i Sovjetunionen, en følge av at den ideologiske kampen mot religionen er blitt svakere».

DANMARK

NIELS STEENSEN - REJSE
K.havn - Florens - Rom - Assisi - K.havn.

5—23 oktober, 19 dage - 875 D.kr.

I forbindelse med Niels Steensens saligkårsprosess indbydes til en 19 dages Italienrejse i oktober. Deltagerne vil få lejlighed til at overvære den højtidelige indvielse af et alter i Steno-kapellet i den kirke i Florens, hvor Niels Steensen ligger begravet. Sammen med den konsekrerende biskop, Dr. Wittler fra Osnabrück, og en tysk pilgrimsskare på 100 personer, vil vi blive modtaget af Hans Hellighed Pave Johannes XXIII i sær- audiens. Biskop Suhr vil være til stede ved disse to lejligheder.

Iøvrigt vil vi være 2 dage i Florens, 10 dage i Rom og 3 dage i Assisi.

Prisen kr. 875.00 indbefatter rejsen samt kost og logis i gode pensioner. Skriv til undertegnede efter programmet. Tilmelding må ske straks.

Pastor Paul d'Auchamp,
Rosenkranskirken, Aakirkeby 462.

Plaza-så klart!

BÅDE KING SIZE OG FILTER

Fåes både i
10- og 20-pakning

J. L. TIEDEMANN'S TOBAKSFABRIK

paganda har utfoldet seg i enkelte sovjetiske befolkningslag.» Prestskapet blir beskyldt for «illegal virksomhet» i mange tilfeller, og spesielt nevnes utnyttelse av valfartssteder, helliges graver og mirakuløse kilder i økonomisk øyemed, press på foreldre og barn for å få dem til å praktisere religiøse riter og religionsundervisning.

I den senere tid har den sovjetrusiske presse offentliggjort en artikkelserie hvor det fremholdes at «religiøse fordommer har overlevet», og det kreves en intelligent, organisert og vedholdende intensivering av den ateistiske propaganda.

SVEITS

Flere rettigheter til FN, sier Pax Romana.

Den internasjonale katolske studenterorganisasjon, Pax Romana, har hatt en sesjon i Genève, hvor 90 delegerte fra 14 europeiske land deltok. Det var problemer i forbindelse med den europeiske integrasjon og De forente nasjoner som var gjenstand for drøftelsene. I en diskusjon om menneskerettighetene ble det henvisning til at FN i alminnelighet kan anvende bare moralske maktmidler for å sette igjennom bestemmelsene i organisasjonens charter. Derfor krevde de delegerte at FN skulle gis muligheter til å gripe inn også i andre staters indre anliggender, hvis menneskerettighetene ble åpenlyst krenket. I denne forbindelse ble det særlig pekt på Sør-Afrika-Sambandet, Algerie og Østblokken.

Den tyske katolske studenterforening, som var representert ved formannen, innbød de kvinnelige medlemmer av den europeiske Pax Romana-gruppe til et møte i Berlin til våren, for at de der kunne sette seg inn i problemene om Tysklands deling. (KNA)

Kommunistpartiets organ bekrefter at «Kirkens folk for tiden tar en rekke forholdsregler for å styrke sine stillinger, og spesielt forsøker de å tilpasse religionen de nåværende forhold, å overbevise folk om at kommunismen som livsoppfatning kan eksistere side om side med religionen».

Og avisen tilføyer: «Den religiøse pro-

ARENDAAL

THS. LØVOLD

Grunl. 1886 — Tlf. 1173, 1495

Maling - Tau - Duk - Koster og børster

Skibsrekvisita - Malerverver

Engros og en detalj

SHELL — ARENDAL

Tlf. kontor 2013

Anleggstlf. 1848

PEDERSEN & CO.

Fiskebryggen

Arendal

OLAV SLAATTENE

Gartner

Tlf. 1958

Havstad, Arendal

VI har levert benkene til
St. Franciskus kirke
og kapell i Arendal
og kapell i Haugesund
VICTOR ANDERSEN & SØNNER
Møbelfabrikk

BRØDRENE PETERSEN

Skomakerforretning

Arendal

BYGGMESTER

HANS NILSEN

Nesset 362

Arendal

Lunde & Co.

Dodge - Folkevogn - Deler og rekvisita

Tlf. 2860 — 3800

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 1756 — Arendal — Tlf 1756

M. A. STIANSEN

Herreekvipering - Guttekonfeksjon

VEST-TYSKLAND

Fredsmesse på 20-års dagen for krigsutbruddet.

Biskopen av Hildesheim, Heinrich Maria Janssen, oppfordret alle katolikkerne i sitt stift til å la den 1. september i år — 20-års dagen for utbruddet av den 2. verdenskrig — bli en dag preget av alvorlig besinnelse og innstendig bønn. Han anmodet de troende om å ta del i morgenmessen, og i byen Hildesheim ble alle krigsdeltagere inbudt til en fredsmesse for menn sammen med biskopen i St. Magdalenakirken. (KNA)

UNGARN

Den siste katolsk-bysantinske biskop.

Mgr. Nicolas Doudach, titulærbiskop av Hajdudorog og siste katolske biskop etter bysantinsk ritus som hittil har fått virke i Ungarn, er nå arrestert.

Som grunn oppgis at han har konsekvent nektet å underkaste seg patriarkatet i Moskva, dvs. å gå over til den ortodokse kirke og dens jurisdiksjon.

Mgr. Doudach, som er 57 år gammel, har vært angrepet av tuberkulose, og fikk tillatelse til å oppholde seg en tid i Sveits. Han kom tilbake til Ungarn i april 1958.

ØST-TYSKLAND

Kalender om den eukaristiske verdenskongress 1960.

«Petrus-Kalender 1960» som utgis av Morus-Verlag i Berlin, er alt ferdig redigert, og hovedtemaet er «Bevare det forgagne og henvise til det kommende». Det er den eukaristiske verdenskongress i München kommende år som har vært inspirasjonskilden, og både tekst og bilder i den 160 siders store kalender har en utpreget religiøs og spirituell karakter.

Kampanje for de kommunistiske seremonier.

Etter at det i lengre tid har vært drevet en intens kampanje for borgerlig konfirmasjon, ekteskap og begravelse i Øst-Tyskland og Romania, er turen nå kommet til Ungarn. Også borgerlig dåp kommer med i det «progressive» bildet, og avisen *Neszava*, Budapest, har rapportert den første kommunistiske «dåp» i en fabrikk i Raab. I en kommentar henstilles det til opplyste mennesker å befri seg for «det monopol som Kirken utøver over ånd og sjel».

ØSTERRIKE

Salg av kirkelige kunstgjenstander forbudt!

«Ingen kirkelige gjenstander kan selges uten godkjenning fra den stedlige biskop og minnesmerkeforeningen!» Dette påbud skriver seg fra det erkebiskopelige kontor i Wien, som har funnet det påkrevet å sende ut en slik advarsel på grunn av at flere «kunstgjenstander» i den senere tid er blitt avhendet uten behørig kontroll. I mange tilfelle er det forekommet kjøp og salg uten kjennskap til gjenstandenes virkelige verdi. (KNA)

Religiøs filmfestuke.

For 16. gang arrangerer i år den katolske filmkomité for Østerrike en internasjonal festuke fra 20. til 26. november i Wien. Nye, bemerkelsesverdige filmer fra det religiøse og kulturelle område vil bli fremvist. (KNA)

Kinesisk litani i Mariazell.

Festen for Marias opptagelse i Himelen sto i Mariazell i verdensflyktningårets tegn. Mariazell er Østerrikes største Mariahelligdom.

Det var den landflyktige kinesiske biskop Chang som feiret den høytidelige pontifikalmesse, og for første gang ble det spesielle Mariazell-litani sunget på kinesisk. Også den gamle østerrikske valfartssang, «Maria zu lieben», ble under gudstjenesten sunget først på kinesisk og så på landet sprog.

Under den store lysprosjon om kvelden bar biskop Chang den nådestatue av Maria som oppbevares i Mariazell. I prosesjonen ble også båret de såkalte «stumme kjerter», gitt av den katolske arbeiderungdom i Østerrike i 1954 for den forfulgte kirke. Der var dessuten et vakkert kinesisk Mariabilde malt på silke, med Mariazells valgsprog «Salve regina populorum» på latin og kinesisk. (KNA)

MENINGEN
med vår Utenlandsspalte
er alltid å la oss
inspirere av det universelle
aktivum i Den universelle
KIRKE!

KRISTIANSAND S.

SIGURD SØRENSEN

Begravelsesbyrå

Holbergsgt. 15 — Tlf. 22 153 — 25 717

Egen likbil for transport

G.M. Haugland

BOKHANDEL PAPIRHANDEL

Kontormaskiner — Fyllepennservice

Tlf. 22 108 — 24 109

Konditori og Kafé

Knut Lie &
Byens Stabbur
TELEFON 2234 KRISTIANSAND S.
VIS A VIS NORGES BANK

FETEVARERFORRETNING

— Salater —

En gros og en detalj

BLIKKENS LAGER
JOHAN GÜNTHER

Tlf. 22685 - Kristiansand S.

W. Nørgaard Jensen

FRUKT- OG GRØNNSAKFORRETNING

A. KRUSE SMITH

Entreprenørforretning

KRISTIANSAND S

TIL TORJUS TORJUSEN

Bygningsartikler — Jern & Stål m. m.

Tlf. 24 452

TOR RUUD

Aut. Rørleggerforretning

Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.

OSLO

KONTINGENT utestår fremdeles. Portoen er dyr — la oss få slippe å sende ut enda et innbetalingskort. Så slipper De å betale mer enn kr. 18,— for hele året.

St. Olavs eksp.,
Akersvn. 5, Oslo
Postgiro nr. 15 986

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

**BENYTT
DEM AV
VÅRE
ANNONSØRER**

N. JOHANSEN
Bakeri & Konditori
Valkyriegt. 1 - Oslo

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

**KAFFE
og
HERMETIKK
en gros**

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

*Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk*

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

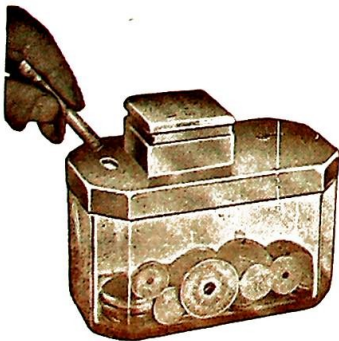
Bernh. Gøtzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

**A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK**

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

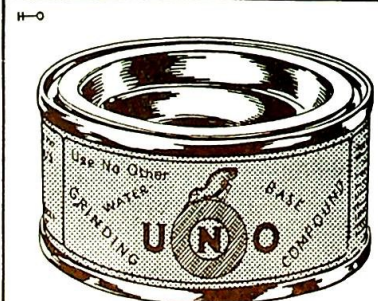
Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**